



**german
cooperation**

DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT



Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

**Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC**

Implemented by

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH



Stručno obrazovanje u BiH

**ANALIZA TROŠKOVA JAVNOG SEKTORA U BOSANSKO-PODRINJSKOM KANTONU GORAŽDE
U VEZI SA ORGANIZOVANJEM I IZVOĐENJEM PRAKTIČNE NASTAVE**

Septembar 2021. god.

Sadržaj

1. UVOD	4
2. JAVNI AKTERI U IMPLEMENTACIJI PRAVILNIKA	4
3. OVLAŠTENJA I OBAVEZE JAVNIH AKTERA U IMPLEMENTACIJI PRAVILNIKA	5
3.1. Ovlaštenja i obaveze škola	5
3.2. Ovlaštenja i obaveze Ministarstva	6
3.3. Ovlaštenja i obaveze ostalih javnih aktera	7
4. ANALIZA TROŠKOVA JAVNIH AKTERA U IMPLEMENTACIJI PRAVILNIKA	7
4.1. Analiza troškova za škole	8
4.1.1. Analiza troškova koji proizilaze iz zaključivanja ugovora o radu s koordinatorom 10	
4.1.2. Analiza troškova obezbjeđenja besplatnog prevoza učenika	10
4.1.3. Analiza troškova za uplatu poreza na dohodak radi snošenja troškova prevoza za učenike 11	
4.1.4. Analiza troškova za obezbjeđenje uslova za izvođenje praktične nastave u školskim radionicama	12
4.1.5. Analiza troškova za obezbjeđenje zaštite na radu učenika koji pohađaju praktičnu nastavu u školi	13
4.1.6. Analiza troškova za obezbjeđenje ljekarskog i sanitarnog pregleda učenika koji pohađaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta	13
4.1.7. Analiza troškova za uplatu poreza na dohodak radi snošenja troškova ljekarskog i sanitarnog pregleda za učenike koji pohađaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta 14	
4.1.8. Analiza troškova za uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica osigurana u određenim okolnostima	15
4.2. Analiza troškova za Ministarstvo	16
4.2.1. Analiza troškova Komisije za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta	17
4.2.2. Analiza troškova izrade nastavnih planova i programa	18
4.2.3. Analiza troškova obuke mentora	19
5. ZAKLJUČAK	19

Lista tabela

<i>Tabela 1. Ovlaštenja i obaveze škola prema Pravilniku</i>	5
<i>Tabela 2. Ovlaštenja i obaveze Ministarstva prema Pravilniku</i>	6
<i>Tabela 3. Ovlaštenja i obaveze koje iziskuju troškove za škole</i>	8
<i>Tabela 4. Broj učenika koji obavljaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta prema broju dana</i> .	15
<i>Tabela 5. Troškovi doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za period jedne (školske) godine za Tehničku školu</i>	16
<i>Tabela 6. Troškovi doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za period jedne (školske) godine za Stručnu školu</i>	16
<i>Tabela 7. Ovlaštenja i obaveze koje iziskuju troškove za Ministarstvo</i>	17

1. UVOD

Cilj analize, koja će biti predstavljena u ovom dokumentu, jeste da se analiziraju troškovi javnog sektora koji se javljaju u vezi sa organizovanjem i izvođenjem praktične nastave, a koji proizilaze iz *Pravilnika o organizovanju i izvođenju praktične nastave u školama srednjeg stručnog obrazovanja i kod poslovnih subjekata* („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj 9/18) (u daljem tekstu: Pravilnik) i dole identifikovanih federalnih propisa iz oblasti poreza, doprinosa i naknada. Dakle, potrebno je sačiniti analizu troškova koji imaju efekte na rashodovnu stranu Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Prilog ovom dokumentu predstavlja „Kalkulator“ izrađen u MS Excel-u, u kojem se mogu vidjeti podaci i formule na osnovu kojih su analizirani i procjenjivani troškovi. „Kalkulator“ daje mogućnost zainteresovanim stranama da na jednostavan način izmijene pretpostavke i naprave simulacije različitih scenarija.

Analiza se sastoji od tri dijela, koji ujedno i odgovaraju na tri pitanja:

1. Na koje javne aktere se odnosi Pravilnik?
2. Koja su ovlaštenja i obaveze javnih aktera koje Pravilnik predviđa?
3. Koja od identifikovanih ovlaštenja i obaveza javnih aktera koje Pravilnik predviđa imaju finansijske implikacije na Budžet Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i u čemu se one ogledaju?

2. JAVNI AKTERI U IMPLEMENTACIJI PRAVILNIKA

Uvidom u Pravilnik utvrđeno je da sljedeći javni akteri, koji se finansiraju iz Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, učestvuju u implementaciji Pravilnika:

1. Škole srednjeg stručnog obrazovanja (u daljem tekstu: škole)¹;
2. Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (u daljem tekstu: Ministarstvo);
3. Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde;
4. Kantonalni inspektor za obrazovanje.

¹ U skladu sa odredbama člana 2. Pravilnika škola srednjeg stručnog obrazovanja je srednja tehnička, stručna i mješovita škola, kao i druge vrste škola koje ispunjavaju uslove za obavljanje djelatnosti obrazovanja, a u skladu sa odgovarajućim zakonima i podzakonskim aktima u Bosni i Hercegovini kojim se detaljnije uređuje djelatnost srednjeg stručnog obrazovanja, a u kojoj se, u skladu sa nastavnim planom i programom, izvodi praktična nastava. Privatne škole nisu predmet ove analize.

3. OVLAŠTENJA I OBAVEZE JAVNIH AKTERA U IMPLEMENTACIJI PRAVILNIKA

3.1. Ovlaštenja i obaveze škola

Ovlaštenja i obaveze škola u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde su predstavljene u Tabeli 1. ispod. Također su navedeni i pripadajući članovi Pravilnika kojima su propisana ova ovlaštenja i obaveze.

Tabela 1. Ovlaštenja i obaveze škola prema Pravilniku

Redni broj	Ovlaštenja i obaveze	Članovi Pravilnika
1.	Učestvovanje u izradi nastavnog plana i programa	član 24., stav 2., tačka f.
2.	Ostvarenje programskih sadržaja propisanih nastavnim planom i programom	član 15., stav 1., tačka a.
3.	Sistematizacijom predvidjeti radno mjesto koordinatora praktične nastave koja se izvodi kod privrednog subjekta, uz saglasnost Ministarstva	član 15., stav 1., tačka b.
4.	Zaključivanje ugovora o radu s koordinatorom	član 15., stav 1., tačka c.
5.	Osiguranje da je u korist učenika zaključen ugovor o osiguranju u slučaju nezgode tokom obavljanja praktične nastave kod poslovnog subjekta	član 15., stav 1., tačka d.
6.	Vođenje evidencije o zaključenim ugovorima o saradnji i ugovorima o izvođenju praktične nastave sa poslovnim subjektom	član 15., stav 1., tačka e.; član 31., stav 6.; član 32., stav 2.
7.	Saradnja sa poslovnim subjektom i informisanje o učenicima	član 15., stav 1., tačka f.
8.	Ocjenjivanje učenika	član 15., stav 1., tačka g.; član 23., stav 3., tačka g.; član 24., stav 2., tačka l.
9.	Saradnja sa mentorom kod poslovnog subjekta, obilaženje poslovnog subjekta i uvid u dokumentaciju	član 15., stav 1., tačka h.; član 23. stav 3.; član 24. stav 2., tačka j.
10.	Pružanje informacija o organizaciji i izvođenju praktične nastave na zahtjev Privredne komore Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (u daljem tekstu: Komora) ili Ministarstva	član 15., stav 1., tačka i.
11.	Informisanje Komore o potrebi za izvođenjem praktične nastave kod poslovnih subjekata	član 15., stav 1., tačka j.
12.	Učešće u rješavanju konfliktnih situacija	član 15., stav 1., tačka k.
13.	Osiguranje povjerljivosti ličnih podataka učenika	član 15., stav 1., tačka l.
14.	Obezbjeđenje besplatnog prevoza učenika do mjesta izvođenja praktične nastave , ukoliko nije drugačije predviđenom ugovorom o saradnji	član 15., stav 1., tačka m.
15.	Osiguranje povjerljivosti poslovne tajne poslovnog subjekta	član 15., stav 1., tačka n.
16.	Obezbjeđenje izvođenja praktične nastave u školskim radionicama	član 15., stav 1., tačka o.

Redni broj	Ovlaštenja i obaveze	Članovi Pravilnika
17.	Obezbjedenje sticanja znanja učenika iz oblasti zaštite na radu	član 15., stav 1., tačka p.
18.	Obezbjedenje zaštite na radu učenika koji pohađaju praktičnu nastavu u školi	član 15., stav 1., tačka q.
19.	Obezbjedenje ljekarskog pregleda učenika koji pohađaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta i snošenje troškova istog , ukoliko nije drugačije predviđeno ugovorom o saradnji; organizacija za obavljanje sanitarnog pregleda za učenike	član 15., stav 1., tačka r.; član 24. stav 2., tačka k.
20.	Obračunavanje i uplata doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica osigurana u određenim okolnostima (odnosi se na učenike koji pohađaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta) ²	član 15., stav 1., tačka s.
21.	Vođenje dnevnika rada praktične nastave koja se izvodi kod poslovnog subjekta	član 15., stav 1., tačka t.; član 23., stav 3., tačka f.
22.	Druga ovlaštenja i obaveze utvrđene Zakonom o srednjem obrazovanju i odgoju Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	član 15., stav 1., tačka u.
23.	Obezbjedenje da ukupno opterećenje učenika bude u skladu s ovim Pravilnikom	član 18., stav 2.
24.	Planiranje prijema učenika na praktičnu nastavu zajedno sa mentorom	član 23., stav 3, tačka a.
25.	Izrada plana izvođenja praktične nastave i praćenje plana izvođenja praktične nastave u saradnji sa privrednim subjektom	član 23., stav 3, tačka d.
26.	Priprema ugovora o saradnji i ugovora o izvođenju praktične nastave	član 24., stav 2., tačka h.
27.	Zaključivanje ugovora o saradnji između škole i poslovnog subjekta	član 31.
28.	Obavješćavanje Ministarstva o zaključenom ugovoru o saradnji	član 31., stav 5.
29..	Praćenje napredovanja učenika u saradnji sa mentorom	član 35.

Izvor: Autorova tabela napravljena na osnovu Pravilnika

Osim ovlaštenja i obaveza koje su propisane Pravilnikom, a u vezi s implementacijom praktične nastave, **postoji i obaveza obračunavanja i uplate poreza na dohodak** usljed obezbjedenja prevoza učenicima, kao i usljed snošenja troškova ljekarskog i sanitarnog pregleda učenika, a u skladu sa članovima 3., 5., 6., 10. i 12. Zakon o porezu na dohodak³, te u skladu s članovima 12., 19. i 20. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak⁴.

3.2. Ovlaštenja i obaveze Ministarstva

Ovlaštenja i obaveze Ministarstva su predstavljene u Tabeli 2. ispod. Također su navedeni i pripadajući članovi Pravilnika kojima su propisana ova ovlaštenja i obaveze.

Tabela 2. Ovlaštenja i obaveze Ministarstva prema Pravilniku

Redni broj	Ovlaštenja i obaveze	Članovi Pravilnika
1.	Donošenje propisa koji regulišu pohanjanje praktične nastave učenika sa posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	član 6.

² Odluka o visini doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica osigurana u određenim okolnostima („Službene novine Federacije BiH“, broj 16/14)

³ Zakon o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BiH“, broj 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13)

⁴ Pravilnik o primjeni Zakona o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BiH“, broj 48/21)

Redni broj	Ovlaštenja i obaveze	Članovi Pravilnika
2.	Imenovanje komisije za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta i donošenje rješenja o ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta; o visini naknade za rad u Komisiji odlučuje ministar	član 12., tačka a.; član 27., stav 6.
3.	Vođenje javnog registra poslovnih subjekata sa odobrenjem za izvođenje praktične nastave	član 12., tačka b.; član 28., stav 5.
4.	Izrada popisa obrazovnih profila za koje se praktična nastava ili njen dio izvodi kod poslovnog subjekta	član 12., tačka c.
5.	Donošenje nastavnih planova i programa	član 12., tačka d.
6.	Organizacija obuke mentora	član 12., tačka e.
7.	Vođenje evidencije o obukama mentora	član 12., tačka f.; član 23., stav 2.
8.	Vođenje evidencije o mentorima	član 12., tačka g.; član 23., stav 2.
9.	Nadzor nad provođenjem Pravilnika	član 12., tačka h.; član 38., stav 1.
10.	Odlučivanje o svim pitanjima koja nisu regulisana Pravilnikom ili drugim propisima, a tiču se organizacije i izvođenja praktične nastave u školi ili kod poslovnog subjekta	član 12., tačka i.
11.	Primanje preporuka od strane Privredne komore Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (Komora) o načinima unaprjeđenja praktične nastave kod poslovnih subjekata	član 13., stav 1, tačka d.
12.	Davanje saglasnosti školama za sistematizaciju radnog mjesta koordinatora praktične nastave	član 15., stav 1, tačka b.

Izvor: Autorova tabela napravljena na osnovu Pravilnika

3.3. Ovlaštenja i obaveze ostalih javnih aktera

Najviše ovlaštenja i obaveza koje propisuje Pravilnik jeste za škole, te Ministarstvo. U manjem obimu javljaju se obaveze za: (1) Vladu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i (2) kantonalnog inspektora za obrazovanje.

U skladu sa članom 28. Pravilnika **Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde prima žalbe na izrečena rješenja o ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave**, a koja donosi Ministarstvo.

U skladu sa članom 38. **kantonalni inspektor za obrazovanje vrši inspeksijski nadzor nad provođenjem Pravilnika.**

4. ANALIZA TROŠKOVA JAVNIH AKTERA U IMPLEMENTACIJI PRAVILNIKA

U prethodnom dijelu su navedena ovlaštenja i obaveze za javne aktere koje proizilaze iz Pravilnika.

U ovom dijelu je potrebno analizirati troškove koji proizilaze iz navedenih ovlaštenja i obaveza, a da su predviđene da se finansiraju iz Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Bitno je napomenuti da je predviđeno da se sve aktivnosti odvijaju u okviru postojećeg broja zaposlenih, tako da troškovi osoblja nisu tretirani.

4.1. Analiza troškova za škole

U Tabeli 3. ispod je dat pregled ovlaštenja i obaveza koje iziskuju troškove za škole.

Tabela 3. Ovlaštenja i obaveze koje iziskuju troškove za škole

Redni broj	Ovlaštenja i obaveze	Troškovi DA/NE
1.	Učestvovanje u izradi nastavnog plana i programa	NE
2.	Ostvarenje programskih sadržaja propisanih nastavnim planom i programom	NE
3.	Sistematizacijom predvidjeti radno mjesto koordinatora praktične nastave koja se izvodi kod privrednog subjekta, uz saglasnost Ministarstva	NE
4.	Zaključivanje ugovora o radu s koordinatorom	DA
5.	Osiguranje da je u korist učenika zaključen ugovor o osiguranju u slučaju nezgode tokom obavljanja praktične nastave kod poslovnog subjekta	NE
6.	Vođenje evidencije o zaključenim ugovorima o saradnji i ugovorima o izvođenju praktične nastave	NE
7.	Saradnja sa poslovnim subjektom i informisanje o učenicima	NE
8.	Ocjenjivanje učenika	NE
9.	Saradnja sa mentorom , obilaženje poslovnog subjekta i uvid u dokumentaciju	NE
10.	Pružanje informacija o organizaciji i izvođenju praktične nastave na zahtjev Komore ili Ministarstva	NE
11.	Informisanje Komore o potrebi za izvođenjem praktične nastave kod poslovnih subjekata	NE
12.	Učešće u rješavanju konfliktnih situacija	NE
13.	Osiguranje povjerljivosti ličnih podataka	NE
14.	Obezbjedenje besplatnog prevoza učenika do mjesta izvođenja praktične nastave , ukoliko nije drugačije predviđenom ugovorom o saradnji	DA
15.	Obračunavanje i uplata poreza na dohodak radi obezbjedenja prevoza učenicima ukoliko poslovni subjekt nije obezbijedio prevoz ⁵	DA
16.	Osiguranje povjerljivosti poslovne tajne	NE
17.	Obezbjedenje izvođenja praktične nastave u školskim radionicama	DA
18.	Obezbjedenje sticanja znanja učenika iz oblasti zaštite na radu	NE
19.	Obezbjedenje zaštite na radu učenika koji pohađaju praktičnu nastavu u školi	DA
20.	Obezbjedenje ljekarskog pregleda učenika koji pohađaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta i snošenje troškova istog , ukoliko nije drugačije predviđeno ugovorom o saradnji; organizacija za obavljanje sanitarnog pregleda za učenike	DA

⁵ Zakon o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BiH“, broj 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13) i Pravilnik o primjeni Zakona o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BiH“, broj 48/21)

Redni broj	Ovlaštenja i obaveze	Troškovi DA/NE
21.	Obračunavanje i uplata poreza na dohodak usljed snošenja troškova ljekarskog i sanitarnog pregleda učenika ⁶	DA
22.	Obračunavanje i uplata doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica osigurana u određenim okolnostima ⁷	DA
23.	Vođenje dnevnika rada praktične nastave koja se izvodi kod poslovnog subjekta	NE
24.	Druga ovlaštenja i obaveze utvrđene Zakonom o srednjem obrazovanju i odgoju Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	NE
25.	Obezbjeđenje da ukupno opterećenje učenika bude u skladu s ovim Pravilnikom	NE
26.	Planiranje prijema učenika na praktičnu nastavu zajedno sa mentorom	NE
27.	Izrada plana izvođenja praktične nastave i praćenje plana izvođenja praktične nastave u saradnji sa privrednim subjektom	NE
28.	Priprema ugovora o saradnji i ugovora o izvođenju praktične nastave	NE
29.	Zaključivanje ugovora o saradnji između škole i poslovnog subjekta	NE
30.	Obavještanje Ministarstva o zaključenom ugovoru o saradnji	NE
31.	Praćenje napredovanja učenika u saradnji sa mentorom	NE

Izvor: Autorova tabela napravljena na osnovu Pravilnika, Odluke o visini doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica osigurana u određenim okolnostima⁸, Zakona o porezu na dohodak⁹ i Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak¹⁰

Iz Tabele 3. se može vidjeti da sljedećih osam ovlaštenja/obaveza iziskuju određene troškove za škole:

- Zaključivanje ugovora o radu sa koordinatorom;
- Obezbjeđenje besplatnog prevoza učenika do mjesta izvođenja praktične nastave;
- Obračunavanje i uplata poreza na dohodak usljed obezbjeđenja besplatnog prevoza učenicima;
- Obezbjeđenje uslova za izvođenje praktične nastave u školskim radionicama;
- Obezbjeđenje zaštite na radu učenika koji pohađaju praktičnu nastavu u školi;
- Obezbjeđenje ljekarskog i sanitarnog pregleda učenika koji pohađaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta;
- Obračunavanje i uplata poreza na dohodak usljed snošenja troškova ljekarskog i sanitarnog pregleda učenika;
- Obračunavanje i uplata doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica osigurana u određenim okolnostima.

⁶ Ibid.

⁷ Odluka o visini doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica osigurana u određenim okolnostima („Službene novine Federacije BiH“, broj 16/14)

⁸ Odluka o visini doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica osigurana u određenim okolnostima („Službene novine Federacije BiH“, broj 16/14)

⁹ Zakon o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BiH“, broj 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13)

¹⁰ Pravilnik o primjeni Zakona o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BiH“, broj 48/21)

4.1.1. Analiza troškova koji proizilaze iz zaključivanja ugovora o radu s koordinatorom

U skladu sa članom 15., stav 1., tačka b. Pravilnika, predviđeno je da škola sistematizacijom predvidi radno mjesto koordinatora praktične nastave koja se izvodi kod poslovnih subjekata, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Na osnovu informacija koje su dobivene od Srednje tehničke škole „Hasib Hadžović“ (u daljem tekstu: Tehnička škola), Srednje stručne škole „Džemal Bijedić“ (u daljem tekstu: Stručna škola) i Mješovite srednje škole „Enver Pozderović“ (u daljem tekstu: Mješovita škola), nije došlo do novog zapošljavanja na ovu poziciju. U Tehničkoj školi ulogu koordinatora obavlja profesor za praktičnu nastavu uz saglasnost Ministarstva. Stručna škola ima već zaposlenog koordinatora praktične nastave na neodređeno vrijeme, a što je u skladu sa Pedagoškim standardima Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i sistematizacijom radnih mjesta. Donošenjem Pravilnika, uloga koordinatora je ojačana. Mješovita škola nema zaključene ugovore sa poslovnim subjektima gdje bi učenici izvodili praktičnu nastavu, pa samim time nema ni potrebu za koordinatorom.

Na osnovu informacije koja je dobivena od Stručne škole koja ima zaposlenog koordinatora, predviđena mjesečna bruto plata za radno mjesto koordinatora je 1.451,73 KM. Kako bi bio izračunat ukupan trošak za školu, potrebno je dodati i doprinose na osnovicu u iznosu od 152,43 KM ($1.451,73 \text{ KM} * 10,5\%^{11}$), kao i posebnu naknadu za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća koja se obračunava na isplaćenu neto platu¹². Isplaćena neto plata je jednaka $1.451,73 \text{ KM} - 1.451,73 \text{ KM} * 31\%^{13} - (1.451,73 \text{ KM} - 1.451,73 \text{ KM} * 31\%) * 10\%^{14} = 901,52^{15} \text{ KM}$. Iznos posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća iznosi 4,51 KM ($901,51 * 0,5\%$). Dakle, ukupan mjesečni trošak škole za zaposlenog koordinatora iznosi 1.608,67 KM ($1.451,73 \text{ KM} + 152,43 \text{ KM} + 4,51 \text{ KM}$), što je **na godišnjem nivou 19.304,04 KM**.

4.1.2. Analiza troškova obezbjeđenja besplatnog prevoza učenika

Članom 15., stav 1, tačka m., predviđeno je obezbjeđenje besplatnog prevoza učenika do mjesta izvođenja praktične nastave, ukoliko drugačije nije predviđeno ugovorom o saradnji. Tehnička škola posjeduje kombi i s njim vrši prevoz učenika. Slična situacija je i sa Stručnom školom

¹¹ 10,5% je stopa doprinosa na osnovicu na osnovu Zakona o doprinosima („Službene novine Federacije BiH“, broj 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16, 34/18, 99/19 i 4/21)

¹² Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj 39/03, 22/06 i 43/10)

¹³ 31% je stopa doprinosa iz osnovice na osnovu Zakona o doprinosima („Službene novine Federacije BiH“, broj 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16, 34/18, 99/19 i 4/21)

¹⁴ 10% je stopa poreza na dohodak na osnovu Zakona o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BiH“, broj 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13)

¹⁵ Iznos isplaćene neto plate pod pretpostavkom da osoba nema poreznu karticu na osnovu Zakona o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BiH“, broj 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13)

koja posjeduje autobus i vrši prevoz učenika do mjesta izvođenja praktične nastave ukoliko je udaljeno preko 3 km od škole. Troškovi obezbjeđenja prevoza za učenike se mogu utvrditi donošenjem internih akata škola kojim se propisuje da će se omogućiti prevoz učenika do mjesta izvođenja praktične nastave. Takav interni akt treba da propiše i način obračuna troškova (npr. cijena goriva, amortizacije, plata vozača i sl.).

Broj učenika Stručne škole koji su obavljali praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta u 2019./2020. godini je 101. U razgovoru sa predstavnicima škole, dobijena je informacija da u trošak prevoza se uključuje samo trošak goriva. U obračun nije uzeta amortizacija vozila, kao ni troškovi vozača, što troškove prevoza čini nižim u odnosu na stvarne. Kako bi se standardizovao način obračuna troškova prevoza, kao što je ranije i navedeno, trebalo bi donijeti interni akt škole koji bi regulisao ovu problematiku. Na osnovu podataka iz Stručne škole, troškovi goriva u školskoj 2019./2020. godini su iznosili 1.200,91 KM, što prosječno po učeniku iznosi 11,89 KM godišnje (1.200,91 KM/101 učenik).

Broj učenika Tehničke škole koji su obavljali praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta u periodu prije pojave COVID-19, odnosno u školskoj 2019./2020. godini je 20. Ukoliko uzmemo pretpostavku da prosječna cijena goriva za jednog učenika iznosi 11,89 KM godišnje, kako je izračunato za Stručnu školu, može se izračunati da je procijenjeni godišnji trošak goriva Tehničke škole 237,80 KM.

S obzirom na to da u Mješovitoj školi nema učenika koji obavljaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta, s toga ovaj trošak trenutno ne postoji.

Na osnovu gore navedenih izračuna, **godišnji trošak** prevoza za dvije škole zajedno, Stručnu školu i Tehničku školu, je procijenjen na **1.438,71 KM**.

4.1.3. Analiza troškova za uplatu poreza na dohodak radi snošenja troškova prevoza za učenike

S obzirom na to da Pravilnik članom 15., stavom 1., tačkom m., predviđa da škole obezbjeđuju besplatan prevoz učenika do mjesta izvođenja praktične nastave, ukoliko drugačije nije predviđeno ugovorom o saradnji, utoliko to zahtijeva analizu s poreznog aspekta.

Članovima 5. i 6. Zakona o porezu na dohodak ovakva korist nije navedena kao prihod koji se ne smatra dohotkom, kao ni prihod na koji se ne plaća porez na dohodak, te učenici članom 3. Zakona o porezu na dohodak nisu izuzeti od oporezivanja.

Pravilnik o primjeni Zakona o porezu na dohodak, članom 20., stavom 6. propisuje da su troškovi prevoza neoporezivi do određenog iznosa samo za zaposlena lica kod poslovnog subjekta.

Uporište za to se može naći i u članu 12. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak. Tim članom je regulisano da je isplatilac prihoda koji nisu navedeni članom 5. Zakona o porezu na dohodak (prihodi koji se ne smatraju dohotkom), te koji su isplaćeni iznad iznosa propisanih članom 6. Zakona o porezu na dohodak, a nisu obuhvaćeni članovima 10. i 12. (nesamostalna i samostalna djelatnost) dužan pri svakoj isplati obračunati, obustaviti i uplatiti akontaciju poreza na dohodak. Porez na dohodak se plaća po stopi od 10% u skladu sa članom 9. Zakona o porezu na dohodak.

Iz gore navedenih odredbi Zakona o porezu na dohodak i Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak se zaključuje da se neoporezivi tretman odnosi samo na zaposlenike kod poslovnog subjekta. Dakle, troškovi prevoza kojeg bi škola obezbijedila učenicima koji realizuju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta, bi zahtijevali obračun i plaćanje poreza na dohodak.

Federalno ministarstvo finansija/financija je potvrdilo gore navedeno mišljenje¹⁶.

Ovi troškovi za Budžet Bosansko-podrinjskog kantona Goražde ujedno predstavljaju i prihode za taj isti budžet u omjeru koji je propisan Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Što se tiče Stručne škole, iznos od 1.200,91 KM koji se odnosi na troškove prevoza bi trebalo preračunati na bruto iznos koji će predstavljati osnovicu za porez na dohodak. Bruto iznos je 1.333,44 KM ($1.200,91 \text{ KM} / 0,9$). Iznos poreza na dohodak je 133,34 KM ($1.333,44 \text{ KM} * 10\%$).

Kada se govori o Tehničkoj školi, iznos od 237,80 KM koji se odnosi na troškove prevoza bi trebalo preračunati na bruto iznos koji će predstavljati osnovicu za porez na dohodak. Bruto iznos je 264,22 KM ($237,80 \text{ KM} / 0,9$). Iznos poreza na dohodak je 26,42 KM ($264,22 \text{ KM} * 10\%$).

Ukupan iznos poreza na dohodak po osnovu troškova prevoza učenika za Stručnu školu i Tehničku školu se procjenjuje na **159,76 KM godišnje**.

4.1.4. Analiza troškova za obezbjeđenje uslova za izvođenje praktične nastave u školskim radionicama

U skladu sa članom 15., stav 1., tačka o. Pravilnika predviđeno je da je moguće realizovati praktičnu nastavu u školi ukoliko je kod poslovnog subjekta nije moguće provesti.

Iz razgovora sa predstavnicima Tehničke škole, dobijena je informacija da se opremanje radionica uglavnom vrši iz donatorskih sredstava. GIZ je opremio radionice za mašinsku struku u vrijednosti od 50.000 KM. Što se tiče hemijske struke, tu je realizovan projekat uz pomoć

¹⁶ Mišljenje broj: 05-02-4-4139/20 (od 17.6.2020. god.)

Federalnog ministarstva za obrazovanje i nauku u iznosu od 12.000 KM. Također, učenici iz Stručne škole dolaze na praktičnu nastavu u Tehničku školu.

Predstavnici Stručne škole su također naveli da se sredstva najviše obezbjeđuju kroz donacije.

Što se tiče Mješovite škole, u prethodnom periodu kroz projekte Prilika Plus je uloženo oko 70.000 KM u opremu za praktičnu nastavu poljoprivredne škole. Također su tu i donacije World Vision-a koje se odnose na sadni materijal, tako da ekološka sekcija može da uredi dvorište, zasadi cvijeće i sl.

4.1.5. Analiza troškova za obezbjeđenje zaštite na radu učenika koji pohađaju praktičnu nastavu u školi

U skladu sa članom 15., stav 1., tačka q. Pravilnika predviđeno je obezbjeđenje zaštite na radu učenika koji pohađaju praktičnu nastavu u školi (radionicama, laboratorijama i sl.) u skladu sa važećim propisima o zaštiti na radu.

U razgovoru sa predstavnicima Tehničke škole došlo se do saznanja da se zaštitna oprema dobiva putem donacija ili sami učenici nabavljaju istu. Slična je situacija i sa Mješovitom školom. Stručna škola obezbjeđuje zaštitnu oprema iz svog budžeta, međutim ti podaci nisu dostavljeni.

Na osnovu navedenih informacija, nije moguće procijeniti trošak obezbjeđenja zaštitne opreme.

4.1.6. Analiza troškova za obezbjeđenje ljekarskog i sanitarnog pregleda učenika koji pohađaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta

Članom 15., stav 1., tačka r. Pravilnika predviđeno je da škole obezbjeđuju ljekarski pregled učenika koji pohađaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta, uz obavezu snošenja troškova tog pregleda, ukoliko drugačije nije predviđeno ugovorom o saradnji. Također, član 24., stav 2., tačka k., predviđa osim ljekarskog pregleda i organizaciju obavljanja sanitarnog pregleda. Iako nije u Pravilniku navedeno ko snosi troškove sanitarnog pregleda, u razgovoru sa Ministarstvom i Pedagoškim zavodom Bosansko-podrinjskog kantona Goražde je dobijena informacija da taj trošak ide na teret škola.

Cijena ljekarskog pregleda je 60 KM po učeniku, a prema informacijama koje su dobijene od Stručne škole. Ukupan broj učenika koji su obavljali praktičnu nastavu u školskoj 2019./2020. godini je 121 (20 učenika iz Tehničke škole i 101 učenik iz Stručne škole). Iz toga slijedi da je trošak ljekarskog pregleda iznosio 7.260 KM (60 KM * 121 učenika).

Cijena sanitarnog pregleda je 40 KM po učeniku, a također prema informacijama koje su dobijene iz Stručne škole. Sanitarni pregled je obavilo 25 učenika ugostiteljske struke iz Stručne škole. Iz toga slijedi da je trošak sanitarnog pregleda iznosio 1.000 KM (40 KM * 25 učenika).

Ukupan **godišnji trošak** ljekarskog i sanitarnog pregleda za dvije škole zajedno je iznosio **8.260 KM**.

4.1.7. Analiza troškova za uplatu poreza na dohodak radi snošenja troškova ljekarskog i sanitarnog pregleda za učenike koji pohađaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta

S obzirom na to da Pravilnik članom 15., stavom 1., tačkom r. i članom 24., stavom 2., tačkom k. predviđa da škole obezbjeđuju ljekarski i sanitarni pregled učenika koji su raspoređeni da obavljaju praktičnu nastavu kod poslovnih subjekata, uz obavezu snošenja troškova tog pregleda, ukoliko drugačije nije predviđeno ugovorom o saradnji, utoliko to zahtijeva analizu s poreznog aspekta.

Obrazloženje koje je dato za porez na dohodak koji se treba obračunati i platiti radi snošenja troškova prevoza (*4.1.3. Analiza troškova za uplatu poreza na dohodak radi snošenja troškova prevoza za učenike*) se također primjenjuje i ovdje. Naime, Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak, članom 19., tačkama b. i c., propisuje se da se posebni ljekarski pregledi po osnovu posebnih propisa i sistematski kontrolni ljekarski pregledi za sve zaposlene ne smatraju prihodima od nesamostalne djelatnosti, te se na iste ne plaća porez na dohodak.

Iz gore navedenih odredbi Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak se zaključuje da se neoporezivi tretman odnosi samo na zaposlenike kod poslovnog subjekta. Dakle, troškovi ljekarskog i sanitarnog pregleda kojeg bi škola obezbijedila učenicima koji realizuju učenje kroz rad kod poslovnog subjekta bi zahtijevali obračun i plaćanje poreza na dohodak.

Ovi troškovi za Budžet Bosansko-podrinjskog kantona Goražde ujedno predstavljaju i prihode za taj isti budžet u omjeru koji je propisan Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Što se tiče ljekarskog pregleda, iznos od 7.260 KM bi trebalo preračunati na bruto iznos koji će predstavljati osnovicu za porez na dohodak. Bruto iznos je 8.066,67 KM (7.260 KM/0,9). Iznos poreza na dohodak je 806,67 KM (8.066,67 KM * 10%).

Što se tiče sanitarnog pregleda, iznos od 1.000 KM bi trebalo preračunati na bruto iznos koji će predstavljati osnovicu za porez na dohodak. Bruto iznos je 1.111,11 KM (1.000 KM/0,9). Iznos poreza na dohodak je 111,11 KM (1.111,11 KM * 10%).

Ukupan **godišnji** iznos poreza za dvije škole zajedno po ovom osnovu iznosi **917,78 KM**.

4.1.8. Analiza troškova za uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica osigurana u određenim okolnostima

Kao preduslov za pristupanje procjeni ovog troška, neophodno je imati broj učenika koji obavljaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta jedan dan sedmično, dva dana sedmično i tri dana sedmično, što je prikazano u Tabeli 4. ispod.

Tabela 4. Broj učenika koji obavljaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta prema broju dana

Broj dana kod poslovnog subjekta sedmično	Broj učenika Tehnička škola	Broj učenika Stručna škola	UKUPNO
Jedan dan	/	1	1
Dva dana	20 ¹⁷	65	85
Tri dana	/	35	35
UKUPNO	20	101	121

Izvor: Podaci Tehničke škole i Stručne škole za školsku godinu 2019./2020.

Osim procijenjenog broja učenika, potrebno je da uzmemo u obzir još nekoliko elemenata prilikom izračuna doprinosa.

Jedan od njih je visina doprinosa, a koja se temelji na Odluci o visini doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica osigurana u određenim okolnostima („Službene novine Federacije BiH“, broj 26/14). Tom odlukom je propisano članom 1., stavom 1., da se doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje plaća u mjesečnim iznosima za vrijeme obavljanja obaveznog praktičnog rada učenika i studenata u toku sticanja obrazovanja i odgoja. Također je članom 1., stavom 2. propisano da ako okolnosti iz stava 1. istog člana traju kraće od mjesec dana, iznos doprinosa utvrđuje se srazmjerno broju dana za koje se doprinos plaća. Iz navedenog proizilazi da je mjesečni iznos doprinosa 3 KM, koji se umanjuje srazmjerno broju dana ukoliko je trajanje praktičnog rada učenika i studenata kraće od mjesec dana.

Također bitan element, a na osnovu informacije Stručne škole, je da učenici pohađaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta u trajanju od 7,5 mjeseci u toku jedne školske godine, jer u prvom mjesecu školske godine se ne počinje sa realizovanjem praktične nastave kod poslovnog subjekta. Ista pretpostavka će biti uzeta i za Tehničku školu.

Procjena visine doprinosa je napravljena na osnovu gore navedenih elemenata: broj učenika koji obavljaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta u toku jedne godine, mjesečni iznos doprinosa propisanog Odlukom o visini doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica osigurana u određenim okolnostima i broj mjeseci trajanja praktične nastave kod poslovnog subjekta u toku jedne školske godine. Troškovi za doprinose se mogu vidjeti u Tabelama 5. i 6. ispod.

¹⁷ Praktična nastava učenika kod poslovnog subjekta se u prosjeku obavlja dva dana u sedmici bez obzira o kojem se razredu radi. Ovo se odnosi na Tehničku školu.

Tabela 5. Troškovi doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za period jedne (školske) godine za Tehničku školu

Mjesečni iznos doprinosa (u KM)	Udio izvođenja praktične nastave (u %)	Izvođenje praktične nastave (u mjesecima)	Broj učenika	Troškovi doprinosa u jednoj godini (u KM)
3	40	7,5	20	180

Izvor: Autorove kalkulacije

Tabela 6. Troškovi doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za period jedne (školske) godine za Stručnu školu

Opis	Mjesečni iznos doprinosa (u KM)	Udio izvođenja praktične nastave (u %)	Izvođenje praktične nastave (u mjesecima)	Broj učenika	Troškovi doprinosa u jednoj godini (u KM)
I razred	3	40	7,5	28	252
II razred	3	40	7,5	37	333
III razred	3	60	7,5	35	472
IV razred	3	20	7,5	1	4
UKUPNO	/	/	/	101	1.061

Izvor: Autorove kalkulacije

Iz Tabele 5. može se vidjeti da udio izvođenja praktične nastave kod poslovnog subjekta je 40%, odnosno dva dana sedmično. S obzirom da je mjesečni iznos doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje 3 KM mjesečno, može se izračunati da je mjesečni iznos doprinosa za jednog učenika 1,20 KM ($3 \text{ KM} * 40\%$). Ako se uzme u obzir da izvođenje praktične nastave u toku jedne školske godine traje 7,5 mjeseci, onda je godišnja obaveza po pitanju doprinosa za jednog učenika 9,00 KM ($1,20 \text{ KM} * 7,5 \text{ mjeseci}$). S obzirom da je broj učenika 20 koji obavljaju praktičnu nastavu kod privrednog subjekta, godišnji trošak doprinosa za učenike Tehničke škole je 180,00 KM ($9,00 \text{ KM} * 20 \text{ učenika}$).

Ako se iz Tabele 6. uzme za primjer III razred Stručne škole, može se vidjeti da je udio izvođenja praktične nastave kod poslovnog subjekta 60%, odnosno tri dana sedmično. Može se izračunati da je mjesečni iznos doprinosa za jednog učenika 1,80 KM ($3 \text{ KM} * 60\%$). S obzirom na to da je broj učenika 35 koji obavljaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta i da se praktična nastava obavlja 7,5 mjeseci, godišnji trošak doprinosa za učenike trećeg razreda Stručne škole je 472,00 KM ($1,80 \text{ KM} * 35 \text{ učenika} * 7,5 \text{ mjeseci}$).

Ukupan trošak za doprinose za Tehničku i Stručnu školu za sve učenike koji obavljaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta u jednoj (školskoj) **godini** iznosi **1.241 KM**.

4.2. Analiza troškova za Ministarstvo

U Tabeli 7. ispod je dat pregled koja ovlaštenja i obaveze iziskuju troškove za Ministarstvo, a u skladu s Pravilnikom.

Tabela 7. Ovlaštenja i obaveze koje iziskuju troškove za Ministarstvo

Redni broj	Ovlaštenja i obaveze	Troškovi DA/NE
1.	Donošenje propisa koji regulišu pohađanje praktične nastave učenika sa posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	NE
2.	Imenovanje komisije za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta i donošenje rješenja o ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta; o visini naknade za rad u Komisiji odlučuje ministar	DA
3.	Vođenje javnog registra poslovnih subjekata sa odobrenjem za izvođenje praktične nastave	NE
4.	Izrada popisa obrazovnih profila za koje se praktična nastava ili njen dio izvodi kod poslovnog subjekta	NE
5.	Donošenje nastavnih planova i programa	DA
6.	Organizacija obuke mentora	DA
7.	Vođenje evidencije o obukama mentora	NE
8.	Vođenje evidencije o mentorima	NE
9.	Nadzor nad provođenjem Pravilnika	NE
10.	Odlučivanje o svim pitanjima koja nisu regulisana ovim Pravilnikom ili drugim propisima, a tiču se organizacije i izvođenja praktične nastave u školi ili kod poslovnog subjekta	NE
11.	Primanje preporuka od strane Privredne komore Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (Komora) o načinima unaprjeđenja praktične nastave kod poslovnih subjekata	NE
12.	Davanje saglasnosti školama za sistematizaciju radnog mjesta koordinatora praktične nastave	NE

Izvor: Autorova tabela napravljena na osnovu Pravilnika

Iz Tabele 7. se može vidjeti da sljedeća tri ovlaštenja/obaveze iziskuju određene troškove za Ministarstvo:

- Komisija za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta;
- Izrada i donošenje nastavnih planova i programa;
- Organizacija obuke mentora.

4.2.1. Analiza troškova Komisije za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta

Članom 12., tačkom a. Pravilnika je propisano da Ministarstvo imenuje komisiju za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta i donosi rješenja o ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta. Članom 27., stavom 1. je propisano da Komisija ima predsjednika i minimalno dva člana, a stavom 6. je propisano da Komisija ima pravo na naknadu za rad, a o visini naknade odlučuje ministar posebnim rješenjem.

U razgovoru sa Ministarstvom se došlo do saznanja da se u praksi rad u Komisiji ne plaća, te da se ovaj trošak ne uzima u obzir iako je plaćanje za rad u Komisiji predviđeno Pravilnikom.

4.2.2. Analiza troškova izrade nastavnih planova i programa

Obaveza koja se tiče donošenja nastavnih planova i programa iziskuje određene troškove za Ministarstvo s obzirom na to da je članom 12., tačkom d. propisano da u ovlaštenja i obaveze Ministarstva spada i donošenje nastavnih planova i programa.

U razgovoru s Ministarstvom je dobijena uputa da se troškovi izrade nastavnih planova i programa zasnivaju na pretpostavkama koje su korištene u Kantonu Sarajevo za izračun istih troškova.

Da bi se izradili nastavni planovi i programi potrebno je formirati Komisiju uz sljedeće pretpostavke:

- Komisija broji 15 članova (pet članova za opšteobrazovne predmete, pet članova za stručno-teorijske predmete i pet članova za praktičnu nastavu);
- Efektivno utrošeno vrijeme za izradu jednog nastavnog plana i programa je tri mjeseca;
- Broj izrađenih nastavnih planova i programa u jednoj godini je dva;
- Visina mjesečne neto naknade za jednog člana Komisije za izradu jednog nastavnog plana i programa je 200 KM.

Na neto trošak naknade za rad u Komisiji treba dodati i porez, doprinose i naknadu, kako bi se izračunala bruto naknada na sljedeći način. Ovaj prihod se tretira kao prihod od drugih samostalnih djelatnosti prema Zakonu o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BiH“, broj 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13), te Obrascu ASD-1032¹⁸ (Akontacija poreza po odbitku na prihode od drugih samostalnih djelatnosti). Iz obrasca se vidi da je osim poreza na dohodak, potrebno obračunati i uplatiti tzv. „male doprinose“, 4% za zdravstveno osiguranje na teret osiguranika i 6% za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret isplatioca. Također, prema Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i Uputstvu o načinu obračunavanja i uplati posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj 81/08), potrebno je obračunati i platiti i naknadu u visini od 0,5% na isplaćeno neto primanje.

Izračun bruto naknade koja bi uključila sve gore navedene obaveze je:

$$X - 0,04 * X - (X - 0,04 * X) * 0,1 = 200 \text{ KM} \quad (1)$$

$$0,96 * X - 0,096 * X = 200 \text{ KM} \quad (2)$$

$$0,864 * X = 200 \text{ KM} \quad (3)$$

$$X = 200 \text{ KM} / 0,864 \quad (4)$$

$$X = 231,48 \text{ KM}, \quad (5)$$

gdje je X visina dohotka.

¹⁸ http://www.pufbih.ba/v1/public/upload/obrasci/2f820-asd-1032_bs_int2.pdf

Visina penzijskog i invalidskog osiguranja na teret isplatioca je $231,48 \text{ KM} * 6\% = 13,89 \text{ KM}$.

Visina posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća je $200 \text{ KM} * 0,5\% = 1 \text{ KM}$.

Dakle, kada se sabere iznos dohotka od 231,48 KM iz obrasca (5), iznos penzijskog i invalidskog osiguranja na teret isplatioca od 13,89 KM, te iznos posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća od 1 KM, dobije bruto trošak od 246,37 KM.

Procjena troškova za izradu dva nastavna plana i programa iznosi **22.173,30 KM godišnje** (15 članova*3 mjeseca*2 nastavna plana i programa*246,37 KM).

Bitno je napomenuti da je podudarnost predmeta unutar iste grupe zanimanja visoka, posebno za opšteobrazovne i stručno-teorijske predmete, tako da bi trošak izrade svakog narednog nastavnog plana i programa bio niži.

4.2.3. Analiza troškova obuke mentora

Pravilnik je članom 12., tačkom e. propisao organizaciju priznate obuke mentora, a za šta je nadležno Ministarstvo.

Za izračun troškova kao osnova je uzeta cijena obuke koju je GIZ provodio za 16 polaznika za 40 sati obuke, koja je iznosila 10.000 KM. U konsultaciji sa Ministarstvom došlo se do pretpostavke da će biti održano 120 sati obuke u jednoj **godini** sa cijenom koja nije veća od **15.000 KM**.

5. ZAKLJUČAK

Ovaj dokument predstavlja analizu troškova koji se javljaju prilikom implementacije Pravilnika o organizovanju i izvođenju praktične nastave u školama srednjeg stručnog obrazovanja i kod poslovnih subjekata u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde. Prilog ovom dokumentu predstavlja „Kalkulator“ analiziranih i procijenjenih troškova izrađen u MS Excel-u.

Dokument je dao pregled **javnih aktera koji učestvuju u implementaciji Pravilnika** o organizovanju i izvođenju praktične nastave u školama srednjeg stručnog obrazovanja i kod poslovnih subjekata, a finansiraju se iz Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde. Ti akteri su:

1. Škole srednjeg stručnog obrazovanja u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde;
2. Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde;
3. Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde;
4. Kantonalni inspektor za obrazovanje.

U dokumentu su analizirana ovlaštenja i obaveze svakog od navedenih aktera, te analizirani troškovi istih, a na osnovu podataka i informacija koje su dobijene iz Srednje tehničke škole „Hasib Hadžović“, Srednje stručne škole „Džemal Bijedić“, Mješovite srednje škole „Enver Pozderović“, Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, Pedagoškog zavoda Bosansko-podrinjskog kantona, te pretpostavki koje su postavljene.

Troškovi koji padaju na teret škola srednjeg stručnog obrazovanja su:

- *Trošak zaključivanja ugovora o radu sa koordinatorom*

Godišnji trošak koordinatora u Srednjoj stručnoj školi iznosi **oko 19.000 KM**.

- *Trošak obezbjeđenja besplatnog prevoza učenika do mjesta izvođenja praktične nastave i pripadajućeg poreza na dohodak*

Godišnji trošak obezbjeđenja besplatnog prevoza učenika do mjesta izvođenja praktične nastave se procjenjuje na **oko 1.400 KM** za dvije škole zajedno, Srednju stručnu školu i Srednju tehničku školu. Procijenjeni godišnji troškovi poreza na dohodak koji se javljaju usljed obezbjeđenja besplatnog prevoza učenika iznose **oko 160 KM za dvije pomenute škole**.

- *Trošak obezbjeđenja uslova za izvođenje praktične nastave u školskim radionicama*

Troškovi opremanja radionica se uglavnom finansiraju iz donatorskih sredstava.

- *Trošak obezbjeđenja zaštite na radu učenika koji pohađaju praktičnu nastavu u školi*

Obezbjeđenje zaštite na radu učenika koji pohađaju praktičnu nastavu u školi se finansira ili iz donacija ili iz vlastitih sredstava učenika i to u Srednjoj tehničkoj školi i Mješovitoj srednjoj školi. Srednja stručna škola finansira ove troškove, ali nisu dostavljeni ti podaci.

- *Trošak obezbjeđenja ljekarskog i sanitarnog pregleda učenika koji pohađaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta i pripadajućeg poreza na dohodak*

Procijenjeni troškovi ljekarskog i sanitarnog pregleda iznose **oko 8.200 KM** za dvije škole zajedno, Srednju stručnu školu i Srednju tehničku školu, na godišnjem nivou. Procijenjeni troškovi poreza na dohodak, a u vezi sa snošenjem troškova ljekarskog i sanitarnog pregleda, iznose **oko 900 KM** godišnje za dvije pomenute škole.

- *Trošak obračunavanja i uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica osigurana u određenim okolnostima*

Godišnji troškovi doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za učenike koji realizuju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta su procijenjeni na **oko 1.200 KM** godišnje zajedno za Srednju stručnu školu i Srednju tehničku školu.

- *Ukupni troškovi kod škola srednje stručnog obrazovanja*

Ukupno analizirani i procijenjeni troškovi za škole srednjeg stručnog obrazovanja u jednoj godini iznose oko 31.000 KM, ne uzimajući troškove opremanja radionica i zaštitu na radu učenika koji pohađaju praktičnu nastavu u školi.

Troškovi koji padaju na teret Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde su:

- *Trošak Komisije za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta*

Pravilnikom o organizovanju i izvođenju praktične nastave u školama srednjeg stručnog obrazovanja i kod poslovnih subjekata u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde predviđeno da se rad u Komisiji za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta plaća. To u praksi nije slučaj, tako da ovaj trošak nije uzet u obzir.

- *Trošak izrade i donošenja nastavnih planova i programa*

Sljedeći trošak je trošak izrade i donošenja nastavnih planova i programa. Procijenjeni godišnji trošak za izradu dva nastavna plana i programa je oko 22.000 KM. S obzirom na određeni stepen podudarnosti predmeta unutar iste grupe zanimanja, posebno za opšteobrazovne i stručno-teorijske predmete, trošak izrade svakog narednog nastavnog plana i programa bi trebao biti niži.

- *Trošak organizacije obuke mentora*

Trošak organizovanja obuke za mentore su procijenjeni na 15.000 KM godišnje.

- *Ukupni troškovi na teret Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport*

Ukupno analizirani i procijenjeni troškovi za Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde u jednoj godini iznose oko 37.000 KM.

Troškovi koji padaju na teret Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Bosansko-podrinjskog kantona Goražde su:

Kod aktera kao što su Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i Kantonalni inspektor za obrazovanje nisu predviđeni troškovi koji proizilaze iz Pravilnika o organizovanju i izvođenju praktične nastave u školama srednjeg stručnog obrazovanja i kod poslovnih subjekata.